

Vážené kolegyně a kolegové,
 číslo *Bulletinu UHS*, které právě dostáváte do rukou, je z větší části věnováno nejvýznamnější události dosavadního trvání naší Společnosti, totiž její 1. řádné valné hromadě a výroční konferenci, které se konaly v pátek 15. února.

Odpolední konference probíhala ve čtyřech paralelních zájmových sekcích a podrobné zprávy o jejich výsledcích, připravené příslušnými koordinátory, najdete uvnitř tohoto bulletinu.

Dopolední valné hromady se zúčastnila přibližně polovina z ca. 180 řádně přihlášených členů UHS. Pro příští hromadu + konferenci bychom rádi doufali ve větší účast i to, že zájemci o aktivní vystoupení začnou své sekce formovat již během tohoto roku. Je však potěšitelné, že přímo na valné hromadě se přihlásily téměř dvě desítky nových členů i to, že naše rady se od té doby téměř každým dnem rozmnožují. Valná hromada nám poskytla příležitost k rekapitulování dosavadní činnosti i k vyhlídkám UHS do budoucna. Při této příležitosti ale nezbyvá než opakovat ono již obligátní konstatování, že činnost Společnosti odvisí od aktivity jejích členů.

Ti z řádných, t. j. přihlášených a zaplativších, členů UHS, kteří se zúčastnili valné hromady, si namísto odebrali své členské legitimace - ostatním je zasíláme spolu s tímto číslem bulletinu. Průkazka, opatřená fotografií svého držitele a jím vyplněná i podepsaná opravňuje k bezplatnému vstupu do expozic a na výstavy Národní galerie. Výbor v tomto směru jedná i s dalšími institucemi a bude o výsledcích (t. j. o dlejších možnostech volného vstupu) členy UHS informovat prostřednictvím bulletinu.

PERSONALIA

*S platností ode dne 1. února byl ministrem kultury jmenován za ředitele Národní galerie PhDr. Lubomír Slavíček, CSC.

*PhDr. Ivona Raimanová se stala asistentkou pro výtvarné umění kulturního oddělení Kanceláře prezidenta ČSFR.

RŮZNÉ

Výbor UHS, ve snaze podporovat individuální přínosy k rozvoji našeho oboru, se usnesl udělovat každoročně Cenu Josefa Krásy. Cena bude udělována za publikovaný text libovolného rozsahu, a to historiku umění ve věku do 40 let, nezávisle na tom, zda je či není členem UHS. Tuto cenu udělí na základě podaných návrhů výbor naší společnosti, poprvé příštího roku, u příležitosti další řádné valné hromady, a bude jí provázet částkou 3000 Kčs. Zároveň bude v *Bulletinu UHS* publikován seznam autorů a textů, kteří se o cenu ucházeli. Výbor UHS doufá, že členstvo naší společnosti uzná potřebnost ustavení Ceny Josefa Krásy, která bude u nás zatím jedinou cenou, oceňující individuální badatelský přínos v rámci našeho oboru.

U příležitosti konference *České umění doma a v exilu*, kterou pořádal Ústav dějin umění ČSAV koncem října 1990 (viz *Bulletin UHS* 4/1990) získala jeho knihovna unikátní sbírku prací exilových his-

toriků umění a zejména katalogů výstav českých umělců, působících v zahraničí.

USKUTEČNĚNÁ ODBORNÁ SETKÁNÍ

První výroční konference Uměleckohistorické společnosti v českých zemích

I/ Problém Theodorik (koordinátoři: L. Kesner st. a H. Hlaváčková)
 Během restaurování maleb Mistra Theodorika v kapli sv. Kříže na Karlštejně se objevilo množství nových zjištění, s nimiž vyvstala řada nových problémů. Pracovní setkání mělo napomoci k jejich řešení vzájemnou informací všech zúčastněných. Zahájila je Alena Horynová, která podala přehled stavu prací a jejich dalšího programu. Poté následovala řada restaurátorských referátů, jež zahájil Jiří Treščík zprávou o restaurování nástěnných kreseb, při nichž došlo k významným nálezům. Jan Fasálek informoval o nových zjištěních o technologii nástěnných maleb. Další referáty se týkaly deskových obrazů: Hana Kohlová upozornila na různou povahu a míru jejich poškození v různých částech kaple, Zora Grohmanová informovala o dosavadním průběhu restaurování ústředního obrazu Ukřížování. Mojmir Hamsík se zabýval pastigliemi a jejich analogiemi v soudobé evropské malbě. Téhož problému se týkal i krátký příspěvek Heleny Königsmarkové. Na všeobecnou žádost byl přečten příspěvek V. Nejedlého, který podal přehled dosud známých zásahů na deskových malbách v kapli od 15. století. Závěrečný referát Karla Stejskala informoval o některých starších názorech historiků i umělců na tyto malby. /H.H./

II/ Nová zjištění k italskému umění 16.-18. století (koordinátor: L. Daniel)

Symposium shromáždilo řadu hodnotných příspěvků. Zahájila je O. Pujmanová, která na podkladě subtilního a komparačně opodstatněného znanectví představila tři *Neznámé obrazy florentského církvecenta v pražské Národní galerii* (m. j. Fr. Granacci, Fr. Brina). Brilantní text L. Konečného *Tizian a poezie* otevřel nové možnosti nejen tizianovskému bádání, když přísně logickou a inspirovanou interpretací dobových a antických pramenů uvedl do přesvědčivé přímé souvislosti Tizianovy obrazové "poezie" s nejvlastnější strukturou a procesem jeho malby. M. Togner přinesl komparační doklady na podporu autorství *Obrazů Marcella Venustiho* (Piety a nové Ukřížování) ze sbírky Arcibiskupství olomouckého. M. Zlatohlávek zveřejnil překvapivý počet vysoce kvalitních *Pěti kreseb Federica Zuccariho z jeho florentského období* ze sbírky Národní galerie včetně vzácných skic k výzdobě kupole florentského dómu a ikonograficky je vyložil. L. Daniel sledoval dlouhé vyznívání reniovského ohlasu a jeho kořeny na příkladu nově identifikovaných obrazů G. Reniho, F. trevisaniho a J. Navrátila v příspěvku *Reniana*. P. Preiss překvapivě upozornil na *Nepoušimnutý obraz Carla Carloneho ve Slaném*, restaurovaný P. Blatným, a fundovaně zhodnotil jeho význam. Závěr setkání patřil sroce a nově mapujícímu přehledu J. Royta *Importy italských milostných obrazů a soch do Čech v 17. a 18. století*, který poskytuje cennou orientaci v motivační sféře importů i zakázek domácího umění. /L.D./

III/ "Kompetence" v památkové péči (koordinátoři: M. Horyna a I. Muchra)

Jako první byl přečten příspěvek za nepřítomného dr. Kroupu z památkové péče Středočeského kraje. bylo v něm jednoznačně konstatováno, že výkonné pravomoci by měly přejít na odbornou organizaci památkové péče: jedním z důvodů pro to je fakt, že ve Středočeském kraji jsou v polovině všech okresů v oddělení kultury o-

becních zastupitelstev bývalí inspektoři kultury. - Jako další hovořila arch. Sedláková o situaci v Praze. Také ona jednoznačně podpořila rozhodovací pravomoc památkových orgánů: současnou situaci charakterizuje fakt, že přicházející demokracie ještě neznamená automaticky pozitivní vztah k hodnotám. Lze jen doufat, že jednou snad budou zájmy lokální se zájmy kulturními. - T. Durdik se dotkl zejména zanedbávané péče o archeologické památky, počínaje jejich registrací, která se týká asi 1% lokalit. Nedostatečné je i personální zajištění této péče. - Dr. Razím zdůraznil odbornost výkonu památkové péče, kterou mohou zajistit pouze odborníci, jichž není přebytek a jejich kapacity by se mělo účelně využívat. Dalším problémem bude v budoucnu rozdělování funkcí na opravy, které by mělo být prováděno objektivně a ne stranicky. - Dr. Vojsa s odvoláním na případy Těšnova a Žizkova, ve kterých nebyla respektována vyjádření památkářů, vnesl problém závažnosti odborných vyjádření ve správním řízení. Podle diskuse na toto téma jde v podstatě o problém odvolacího řízení, které by mělo řešit případné střety mezi názorem památkářů a vlastníků. Ukázalo se, že auditorium se nedovede shodnout na modelu optimálního z hlediska péče o památky. Pokud by byl odvolacím orgánem soud, je sporné, zda by jím přivolání soudní znalci měli vždy jednoznačné názory, protože neexistují žádné striktní památkové zásady, vyjádřené "právním jazykem". Názor některých diskutujících, že odvolací instancí by mělo být ministerstvo kultury, je sporný, protože tato instituce stěžejí může zajistit "objektivitu společenských zájmů" ve skutečně širokém smyslu slova. - Dr. Štulc se dotkl jiného nebezpečí, totiž hrozící ztráty "popularity" i autority památkové péče u veřejnosti. Stane-li se z pam. organizací "police", bude sice trítat "bič" příkazů a nařízení, ale budou jí chybět "cukrátky"-peníze. Je také třeba přeorientovat se v líčení "nepřítele". Můžeme snad doufat, že ubude bezprizorných objektů, stavební výroba bude flexibilnější a projektanti se stanou kulturnější. Vzroste ale škála vlastníků a problémů spjatých s využitím, financováním apod. Nebude tedy možné situaci čelit vytvořením několika schémat a formulek, v podstatě dostačujících památkářům minulosti. Jeho partnerem už nebudou pouze tupí funkcionáři. Z pléna byl takový postoj označen za "ochranářský syndrom", který je pro předpokládaný široce vedený dialog sotva nejlepším přístupem. - Dr. Horyna informoval o přípravě novely památkového zákona a peripetiích, jakými tato příprava prochází. Hovořil o variantách v otázce pravomocí a sdělil, že zásady právní normy jsou před dokončením. Otázkou zůstává, s jakou vehemencí a profesionalitou bude novou právní úpravu prosazovat ministerstvo kultury ve schvalovacích orgánech.

I.M./

IV/ Muzea umění: krize a vznik měřítek (koordinátoři: R. Prahla, J. Vyroukal)

Setkání pojaté jako panelová diskuse (a tedy první z programů podobného druhu pro potřeby obce pracovníků veřejných uměleckých sbírek) vyšlo z dosti široce formulovaného okruhu témat souvisejících s posláním a současným postavením galerií u nás. Setkání splnilo očekávání pořadatelů i účastníků setkání v tom, že potvrdilo zájem o tuto formu řešení společné problematiky. Panelová diskuse, na níž se zúčastnilo kolem 15 kolegů a kolegyň, byla dosti bohatá a některé její výsledky budou spolu s anketou, uskutečněnou pod tímž názvem jako panel, publikovány v odborném tisku. Diskuse se dotkla i několika ožehavých témat, jako jsou otázky prostoru a možných delimitací, vztahu galerií k masmédiím resp. nové

(audio)vizuální technice. Nejdůležitějším poznatkem zřejmě bylo, že kromě řešení správní a další problematiky galerií na jiných platformách by do budoucna bylo potřebné, připravit podobná zasedání k tématům z oblasti galerijní práce, nyní již úzeji vymezeným.

Recent Research on Iconostasis

(R.P.)

byl název přednášky, již pronesl prof. P.Christopher Walter z Centre byzantine v Athénách dne 28. února v klášteře sv. Anežky České. Setkání připravily redakce časopisu *Byzantinoslavica* a Národní galerie v Praze.

Malířství období osvícenství

pojednávála přednáška prof. Karl Mösenedera z Pasovské univerzity, konaná v téže době na Katedře dějin umění FFUK.

Sociologický ústav ČSAV a Woodrow Wilson Center for Comparative Social and Historical Studies in Prague pořádají interdisciplinární seminář věnovaný problémům nacionalismu. Tato akce má umožnit setkávání historiků, filosofů, sociologů a uměnovědců, kteří by přispěli k mapování současných problémů nacionalismu ve střední a východní Evropě. Zasedání se konají jednou za 14 dní vždy ve čtvrtek v sociologickém ústavu. Tématem 1.semináře (14. února) byly Otázky regionální a národní identity v českých zemích 19. a 20. století (úvod Jirí Kořalka). 2.seminář (28. února) se soustředil na Nacionalismus a problém hierokratického panství: variace na Maxe Webera (úvod Miloš Havelka). 3.seminář se

PŘIPRAVOVANÁ ODBORNÁ SETKÁNÍ

bude konat 28.března ve 14,30 hodin. Jaroslav Anděl jej uvede příspěvkem Polarita národního a internacionálního v moderní kultuře.

Dějiny umění jinak /Alternativy k lineárně-pozitivistickým dějinám a ikonologii

Kolokvium, pořádané Uměleckohistorickou společností 28. března od 9.00 hodin v klášteře Svate Anežky České, koordinují Karel Srp (Galerie hl.m.Prahy) a Ladislav Kesner ml. (Národní galerie).

Cílem kolokvia je reagovat na převratný vývoj v teorii a metodologii dějin umění v posledních letech a tím přispět k oživení a rozvoji diskurzu o teoretických a metodologických základech uměleckohistorického badání v našich podmínkách. Příspěvky se v různém kontextu budou zabývat přístupy a směry, představujícími alternativu k tradičnímu lineárně-pozitivistickému směru v dějinách umění a ikonologii. Jednání by se mělo zaměřit především na rozbor jazyka dějin umění. Vítáno je též zamyšlení nad samotnou topografií diskurzivního prostoru dějin umění, jazykovým a metaforickým aparátem, na němž je tato disciplína postavena.

SOTHEYBY'S HLEDÁ ZÁSTUPCE PRO PRAHU

Připravované zastoupení bude poskytovat bezplatně informace a ocenění uměleckých objektů. Rovněž budou k dispozici katalogy fy Sotheby's. Zástupce bude vedoucím pražské kanceláře, jež bude z počátku řízena vídeňskou pobočkou firmy. Znalost angličtiny je nezbytná. O bližší informace se prosím obraťte na vídeňskou pobočku: Sotheby's Wien, Palais Breuner, Singerstr. 16, 1010 Wien, tel. xxx /2225124772 (dr. Barbara Wild).

Bulletin Uměleckohistorické společnosti v českých zemích

Číslo 2/1991. Vydává výbor UHS. Dne 10.3.1991. Redakce Marie Judlova. ISSN 0862-612 Y.